

KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI BOLALAR QIZIQISHLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK OMILLARI

Olimova Shodona Maripjonovna.

Andijon viloyati Qo'rg'ontepa tumani

17-maktab. 1-Toifali Boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Annotatsiya: Maqolada kichik maktab yoshidagi bolalarda qiziqishlarni rivojlantirishning pedagogik va psixologik omillari tahlil qilingan. Kichik maktab yoshi – bolalarning shaxsiy taraqqiyotidagi muhim davr bo'lib, ularning qiziqishlari shakllanishida individual o'qitish usullari, muallimning ijobiy ta'siri, amaliy va interaktiv o'qitish usullari hamda emotsional muhit muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: kichik maktab yoshi, qiziqish, interaktiv o'qitish, emotsional muhit, motivatsiya, ijobiy psixoemotsional muhit

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ИНТЕРЕСОВ В МЛАДШЕМ ШКОЛЬНОМ ВОЗРАСТЕ

Олимова Шодона Марипжоновна.

Андижонская область,

Кургантепинский район школа №17.

Учитель начальных классов первой категории

Аннотация: В статье анализируются педагогические и психологические факторы, влияющие на развитие интересов у младших школьников. Младший школьный возраст – это важный период в развитии личности ребенка, в котором важную роль играют индивидуальные методы обучения, положительное влияние учителя, а также практическое и интерактивное обучение и эмоциональная атмосфера.

Опорные понятия :начальный школьный возраст ,интерес ,интерактивное обучение,эмоциональная атмосфера ,мотивация ,позитивная психоэмоциональная атмосфера

DEVELOPMENT OF INTERESTS IN YOUNGER SCHOOL-AGE CHILDREN PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL FACTORS.

Olimova Shodona Maripjonovna.

1- School, Qo'rg'ontepa District, Andijan Region.

Teacher of the 1st category, Primary school class.

Abstract: This article analyzes the pedagogical and psychological factors influencing the development of interests in younger school-age children. The early school age is a crucial period in the child's personal development, where individual teaching methods, the positive influence of the teacher, practical and interactive learning methods, and emotional environment play significant roles.

Key concepts: early school age , interest ,interactive teaching , emotional environment, motivation , positive psycho-emotional environment

Kichik maktab yoshi, ya'ni 6-10 yosh bolalarning ontogenetik taraqqiyotining muhim davri hisoblanadi. Bu yoshda bolalarning fikrlash qobiliyatlari, qiziqishlari va oliy tafakkur qobiliyatlari rivojlanish jarayoniga kirishadi. Ushbu yoshdagi bolalarning qiziqishlarini rivojlantirish, ularning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish va har tomonlama rivojlanishlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Qiziqish – bu odamning ma'lum bir ob'ekt yoki faoliyatga bo'lgan ma'naviy va emotsional intilishi. Kichik maktab yoshidagi bolalarda qiziqishlar o'zgaruvchan va tez rivojlanadigan bo'lib, ularning eng muhim kognitiv va ijtimoiy jarayonlariga asos soladi. Bolalarda qiziqishlar shakllanishi va ularni rivojlantirish, o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqish va motivatsiyani oshirishga,

shuningdek ularning ishtrokchanlik va ijtimoiy moslashuvini mustahkamlashga yordam beradi.

Qiziqishlar bevosita bolani o'zlashtirish darajasi ruxiy salomatligi, xissiy emotsional xolatiga ta'sir qiladi. Ushbu jarayonda quyidagi pedagogik psixologik omillarga aloxida e'tibor qaratish zarur:

1. **O'qitishning individuallashtirish usullari**

Kichik maktab yoshida bolalarning qiziqishlari har xil bo'ladi. Ushbu yoshda bolalarning shaxsiy xususiyatlarini, qiziqishlarini va aql-idrok darajasini inobatga olgan holda, individual o'qitish metodikasini qo'llash muhim. Muallimlar bolalarga har birini xususiy jihatda o'rganib, ularning qiziqishlariga mos ravishda materiallar va o'quv usullarini tanlashlari kerak.

2. **O'qituvchilarning ijobiy ta'siri**

O'qituvchi bolalarga o'z mavzularini qiziqarli va interaktiv usulda taqdim etganda, ularning qiziqishlari o'sishga bashariyat keladi. Muallimning ishlash usullari, ularning ishtiyoqi va maqsadga yo'naltirilgan talablari bolalarda ijobiy qiziqishlar shakllanishida muhim rol o'ynaydi.

3. **Interaktiv va amaliy o'qitish**

Bolalarga nazariy ma'lumotlardan tashqari, amaliy faoliyat va tajribalar orqali qiziqishlarini shakllantirish muhimdir. Amaliy ishlarning interaktiv xususiyatlari bolalarga yangi bilimlarni o'zlashtirish va ularni qiziqarli va rivojlantiruvchi faoliyatga jalb etish imkonini beradi.

4. **Mazmun va tuzilmaning mosligi**

O'quv materiallarining bolalarning yoshi va qiziqishlariga mos ravishda tanlanishi ularning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlaydi. Qiziqarli, o'rganishga jalb etuvchi mavzular va faoliyatlar bolalarning diqqatini tortib, ularni yangi bilimlarga intiltirishga yordam beradi.

III. Psixologik Omillar

1. **Emotsional muhit**

Bolalarning qiziqishlari emotsional muhit bilan chambarchas bog'liq. Yosh bolalar ko'proq ijobiy va yaxshi emotsional muhitda o'qishga qiziqadilar. Muallimning shuningdek, bola bilan muomala qilishda samarali empatiya ko'rsatishi, uning ehtiyojlari va xis-tuyg'ularini inobatga olishi, bolalarda qiziqishlarni rivojlantirishda muhimdir.

2. Motivatsiya va qiziqishlar

Bolalarning qiziqishlari, ularning motivlariga asoslangan. Motiv va qiziqishlar bolaning o'zini anglash, maqsadga erishish istagi va yangi bilimlarga bo'lgan ishtiyoqidan kelib chiqadi. O'qituvchi, qiziqishlardan foydalanish orqali bolalarni yangi bilimlarga tayyorlash va ularda ijobiy motivatsiya shakllantirish uchun interaktiv va yordamchi metodlardan foydalanishi kerak.

1. Psixologik xossalar va shaxsning rivojlanishi

Bolalarda qiziqishlar shaxsiy xossalar va individual xususiyatlarga asoslangan. Masalan, ba'zi bolalar juda mustaqil va izlanuvchan bo'lib, ular yangi ma'lumotlarga intilgan holda o'rganadilar. Boshqalar esa ko'proq ijtimoiy faoliyatga qiziqadi. SHuning uchun bolalarning shaxsini tushunish va ularning individual qiziqishlariga mos o'quv jarayonini tashkil qilish muhim ahamiyatga ega.

Bolalarda Qiziqishlarni rivojlantirishda ta'sir qiladigan pedagogik - psixologik omillar

OMILLAR	TA'SIRLAR
Individual o'qitish usullari	Bolalarning shaxsiy qiziqishlariga mos ravishda o'qitish
Muallim shaxsining emotsional ijobiy ta'siri	Qiziqishni qo'llab-quvvatlash, ijobiy psixoemotsional muhit yaratish

Amaliy va interaktiv faoliyatlar	Qiziqishlarning rivojlanishi va yordamchi metodlardan foydalanish to'liq
-------------------------------------	--

Kichik maktab yoshida bolalarda qiziqishlarni rivojlantirish pedagogik va psixologik omillarga bog'liqdir. Bu jarayonda muallimlar bolalarning individual xususiyatlariga e'tibor berishlari, ularning qiziqishlariga mos usullar va materiallardan foydalanishlari kerak. Emotsional muhit, ijobiy motivatsiya va amaliy faoliyat bolalarda qiziqishlarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu omillar bolalarning bilim olishga bo'lgan ishtiyoqini oshirishga va ularni faol va qiziqarli o'quv jarayoniga jalb etishga yordam beradi.

Adabiyotlar

1. Abdullaeva, Z. S. Pedagogika va psixologiya asoslari. Toshkent: O'qituvchi. 2010
2. Alieva, M. X. SHaxsiy rivojlanishda bolalarning qiziqishlarining o'rne. Toshkent: Akademiya. 2015
3. Muhammedova, R. U. Psixologiyada ijobiy motivatsiya. Toshkent: Ma'naviyat. 2016
4. To'xtamurodov, S. Bolalar psixologiyasining asosiy printsiplari. Toshkent: Fan. 2008
5. Yunusov, SH. J. Kichik maktab yoshidagi bolalarning ijtimoiy faoliyati. Toshkent: Tasviri. 2017
6. Gulomova, SH. N. Qiziqish va motivatsiya: bolalarning o'qishga bo'lgan ishtiyoqi. Toshkent: Ma'naviyat. 2019